

**СТРАТЕГИЈА
КОНТРОЛЕ МАЛОГ И ЛАКОГ ОРУЖЈА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
ЗА ПЕРИОД 2019–2024. ГОДИНЕ**

1. УВОД

Решеност Републике Србије да уреди на свим нивоима аспекте контроле малог и лаког оружја (Small Arms and Light Weapons - SALW), његових делова и припадајуће муниције, као и експлозива за цивилну употребу који се тичу нелегалног поседовања, производње, складиштења и промета, у циљу спречавања приступа оружју криминалним групама и терористима, потврђена је потписивањем Програма акције Уједињених нација за спречавање, борбу против и за искорењивање нелегалне трговине стрељачким и лаким оружјем у свим аспектима (у даљем тексту: УН ПоА), документа Организације за безбедност и сарадњу у Европи (у даљем тексту: ОЕБС), о малом и лаког оружју, документа ОЕБС о залихама конвенционалне муниције и Протокола Уједињених нација о ватреном оружју.

Република Србија је 2001. године ратификовала Конвенцију Уједињених нација против транснационалног организованог криминала („Службени лист СРЈ – Међународни уговори”, број 6/01), те је 2005. године приступила Протоколу против незаконите производње и промета ватреним оружјем, његовим деловима, склоповима и муницијом („Службени лист СЦГ – Међународни уговори”, број 11/05).

На основу наведених међународних докумената из ове области Република Србија је донела прву Стратегију контроле стрељачког и лаког оружја у Републици Србији за период од 2010 – 2015. године. („Службени гласник РС”, број 36/10).

Република Србија је 2013. године потписала, а 2014. године ратификовала Споразум о трговини оружјем (у даљем тексту: АТТ), Уједињених нација (у даљем тексту: УН), којим се утврђују највиши заједнички међународни стандарди за увоз, извоз и трансфер конвенционалног оружја.

Европска унија (у даљем тексту: ЕУ), је усвојила Директиву 258/2012 у борби против недозвољене трговине оружјем кроз побољшано праћење и контролу извоза цивилног ватреног оружја из Европске уније, укључујући мере за увоз и транзит као и Одлуку 698/2013 од 25. новембра 2013. године за подршку глобалном механизму извештавања о незаконитом малом и лаког оружју, као и другом незаконитом конвенционалном оружју и муницији како би се смањила опасност незаконите трговине њима.

У децембру 2015. године донет је Акциони план ЕУ за борбу против незаконите трговине ватреним оружјем и експлозивима и њихове употребе и Акциони план против незаконите трговине ватреним оружјем између ЕУ и Југоисточне Европе (за период 2015. до 2019. година).

Најновијом Директивом ЕУ 853/2017 од 17. маја 2017. године, предвиђена је ригорознија контрола набавке и поседовања ватреног оружја, нарочито у циљу спречавања злоупотребе легалних канала и законских прописа за набавку и поседовање ватреног оружја од стране криминалних група или терориста. Овом директивом истакнут је и пресудни значај да се наставе напори земаља да раде на сузбијању нелегалних канала за набавку ватреног оружја.

На основу наведеног, али и чињенице да присуство нелегалног оружја погодује организованом криминалу, тероризму и као такво представља кључни сигурносни ризик који успорава економски и развојни пут, Република Србија доноси Стратегију контроле малог и лаког оружја за период 2019–2024. године (у даљем тексту: Стратегија), што уједно представља наставак напора институција у Републици Србији на смањењу ризика од малог и лаког оружја у свим аспектима безбедности.

Стратегија представља наставак и проширење активности којима је циљ јачање ефикасности свих субјеката у области контроле малог и лаког оружја у Републици Србији. Посебно је усмерена на наставак усклађивања законодавства с међународним стандардима, даље унапређење контроле унутрашњег и спољнотрговинског промета оружја, смањење инцидената извршених оружјем и броја нелегалног оружја у поседу грађана, уклањање вишкова малог и лаког оружја, муниције, као и експлозива за цивилну употребу у Републици Србији и блиску мултилатералну и билатералну сарадњу у овој области.

Спровођењем стратешких циљева и даљим развојем међународне и регионалне сарадње у овој области, Република Србија ће допринети не само сигурности у земљи него и у региону. Стратегија је документ којим Влада утврђује стање у области контроле малог и лаког оружја, идентификује циљеве и утврђује основне правце деловања, утврђује мере за развој у тој области, као и улоге и надлежности државних органа за достизање циљева.

Ова стратегија је израђена на основу Евалуације Стратегије за контролу стрељачког и лаког оружја у Републици Србији за период 2010–2015. године, Ситуационе анализе у вези са контролом стрељачког и лаког оружја у Републици Србији, које је Мисија Организације за европску безбедност и сарадњу (у даљем тексту: ОЕБС), у Републици Србији израдила у сарадњи са Министарством унутрашњих послова.

Сходно обавези реализације активности предвиђених Акционим планом Републике Србије за Преговарачко поглавље 24, Министарство унутрашњих послова (у даљем тексту: МУП), је иницијатор доношења Стратегије и координатор свих активности за спровођење Стратегије.

У процесу борбе против незаконитог поседовања, злоупотребе и трговине малим и лаким оружјем на Западном Балкану у оквиру Берлинског процеса сачињен је споразумни документ, Мапа пута, за одрживо решење за сузбијање недозвољеног поседовања, злоупотребе и трговине малокалибарским и лаким оружјем на Западном Балкану до 2024. године, која је усвојена на Самиту за Западни Балкан, 9. јула 2018. године у Лондону, Уједињено Краљевство. У складу са наведеним, Стратегија садржи основне механизме који су предвиђени у Мапи пута, а који су успостављени у борби против спречавања недозвољеног поседовања и злоупотребе ватреног оружја, муниције и експлозивних материја за цивилну употребу на Западном Балкану.

Република Србија континуирано унапређује способност своје државне управе и сектора безбедности да се суоче са свим изазовима и ризицима у области контроле SALW. Утврђивањем приступања ЕУ, као стратешког опредељења спољне политике, Република Србија је себи поставила за циљ да буде део европске безбедносне политике, и у том смислу, Република Србија настоји да усклади своје активности са стратешким циљевима ЕУ за борбу против недозвољеног држања и трговине малим и лаким оружјем.

Стратегија контроле малог и лаког оружја у Републици Србији заснована је на поштовању међународног права, посебно хуманитарног права и на поштовању људских права, родне перспективе и начела демократије, у оквиру укупних напора за смањење и контролу малог и лаког оружја, муниције и експлозива за цивилну употребу.

Стратегија контроле малог и лаког оружја у Републици Србији, као и припадајући Акциони план урађени су на основу постојећег правног оквира Европске уније и других међународних прописа.

У овој су Стратегији одређене именице наведене у мушком роду, а користе се као неутралне за мушки и женски род.

Стратегија се доноси за период 2019–2024. године.

Акциони план за спровођење стратегије за период 2019–2020. године, чини саставни део Стратегије контроле малог и лаког оружја у Републици Србији за период 2019–2024. године.

2. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНЕ СТРАТЕГИЈЕ

Влада је 2010. године донела Стратегију контроле стрељачког и лаког оружја у Републици Србији за период 2010–2015. године.

Општи циљ те стратегије био је да се успостави јединствени национални систем ефикасне контроле стрељачког и лаког оружја у Републици Србији као начин да се осигура смањење количине оружја у нелегалном поседу, да се редукује број злоупотреба оружја у легалном поседу и повећа општа безбедност грађана и друштва у целини. Да би се постигао тај циљ, претходном стратегијом је било дефинисано осам специфичних циљева.

Претходна стратегија била је осмишљена као оквир за ангажовање институција и појединаца, како у владином тако и у невладином сектору, за имплементацију активности спречавања и борбе против нелегалне производње, поседовања и трговине стрељачког и лаког оружја у свим аспектима.

Претходна стратегија предвиђала је остварење циљева увођењем строжијих контрола, превенцијом и борбом против нелегалне производње, поседовања, злоупотребе и трговине, обезбеђивањем складишта и уклањањем вишкова залиха, као и подизањем свести јавности о ризицима повезаним са стрељачким и лаким оружјем. Та стратегија је такође утврђивала надлежност ресорних министарстава за спровођење постављених активности, као и осталих органа задужених за њено спровођење.

У периоду 2010–2015. године Република Србија унапредила је правни оквир доношењем нових закона и пратећих прописа који су усклађени са прописима ЕУ. У периоду важења ове стратегије донети су: Закон о оружју и муницији („Службени гласник Републике Србије”, бр. 20/15 и 10/19); Закон о приватном обезбеђењу („Службени гласник РС”, бр. 104/13, 42/15 и 87/18), Закон о детективској делатности („Службени гласник РС”, бр. 104/13 и 87/18), Закон о извозу и увозу робе двоструке намене („Службени гласник РС”, број 95/13), Закон о увозу и извозу наоружања и војне опреме („Службени гласник РС”, број 107/14), Закон о изменама и допунама Кривичног законика РС („Службени гласник РС”, број 94/16).

Донети су и следећи подзаконски акти на основу донетих закона: Уредба о ближим критеријумима за одређивање обавезно обезбеђених објеката и начину вршења послова њихове заштите („Службени гласник РС”, број 96/18), Уредба о минималним техничким условима код обавезне уградње система техничке заштите у банкама и другим финансијским институцијама („Службени гласник РС”, број 98/16), Правилник о утврђивању здравствене способности физичких лица за држање и ношење оружја („Службени гласник РС”, бр. 25/16 и 79/16), Правилник о поступку издавања, изгледу и садржини образаца и исправа о оружју предвиђених Законом о оружју и муницији („Службени гласник РС”, број 16/16), Правилник о начину вођења и обрасцима евиденција о оружју и муницији које воде надлежни органи („Службени гласник РС”, број 12/16), Правилник о онеспособљавању оружја („Службени гласник РС”, бр. 9/16, и 96/16), Правилник о обуци у руковању ватреним оружјем, условима за бављење поправљањем и преправљањем оружја и прометом оружја и муниције („Службени гласник РС”, бр. 13/06 и 88/16), Правилник о просторно-техничким условима за безбедно смештање и чување оружја и муниције („Службени гласник РС”, бр. 9/16, 106/16 и 50/18), Правилник о евиденцијама које воде правна лица и предузетници („Службени гласник РС”, број 3/16), Правилник о поступку давања оружја на послугу („Службени гласник РС”, број 95/15), Правилник о садржини, изгледу и начину употребе детективске легитимације („Службени гласник РС”, број 3/16), Правилник о пословном простору за обављање детективске делатности, физичко-техничким мерама за чување збирки података и других евиденција („Службени гласник РС”, број 75/15), Правилник о програму обуке и оспособљавања лица за вршење детективских послова, начину спровођења обуке и оспособљавања и полагања стручног испита за детективе („Службени гласник РС”, број 74/15), Правилник о садржини, изгледу и начину употребе легитимације службеника приватног обезбеђења („Службени гласник РС”, број 3/16), Правилник о начину употребе средстава принуде у вршењу послова приватног обезбеђења („Службени гласник РС”, број 30/15), Правилник о начину полагања стручног испита за вршење послова приватног обезбеђења, висини трошкова организовања и спровођења испита и садржини и начину вођења евиденција („Службени гласник РС”, број 28/15), Правилник о начину вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава („Службени гласник РС”, број 19/15 и 71/17), Правилник о боји и саставним деловима униформе службеника обезбеђења („Службени гласник РС”, број 4/15), Правилник о програмима и начину спровођења обуке за вршење послова приватног обезбеђења („Службени гласник РС”, број 117/14), Правилник о ближим условима које морају да испуне правна и физичка лица за спровођење стручне обуке за вршење послова приватног обезбеђења („Службени гласник РС”, број 117/14), Правилник о начину вођења Регистра лица овлашћених за обављање послова извоза и увоза наоружања и војне опреме, брокерских услуга и техничке помоћи („Службени гласник РС”, бр.28715 и 44/18).

Побољшан је механизам за приступ базама података које се односе на стрелачко и лако оружје, унапређени су механизми за контролу унутрашњег и спољнотрговинског промета оружја, спроведене су активности на прикупљању и уклањању вишкова оружја, муниције и минско-експлозивних средстава.

У складу са циљевима стратегије остварена је добра сарадња унутар МУП, као и између МУП и Министарства одбране (у даљем тексту: МО), Министарства финансија - Управе царина (у даљем тексту: УЦ), Министарства спољних послова (у даљем тексту: МСП), Безбедносно-информативне агенције (у даљем тексту: БИА), Министарства трговине, туризма и телекомуникација (у даљем тексту: МТТТ) и Завода за испитивање оружја и муниције у Крагујевцу.

Установљена је и међуресурска Комисија за разматрање захтева и издавање дозвола за увоз и извоз спортског и ловачког оружја, муниције и делова за оружје, као и репродукционог материјала за производњу оружја, муниције, експлозивног материјала и пиротехничких средстава, коју чине представници МТТТ, МО и МУП. Поступак одлучивања по захтевима за издавање дозвола за извоз и увоз наоружања и војне опреме, као и за извоз и увоз робе двоструке намене прописан је горе наведеним законима и усклађен је са међународним стандардима. Успостављен је висок степен сарадње свих учесника у поступку издавања дозвола (МО, МУП, МСП и БИА) у циљу спречавања преусмеравања наведене робе.

Република Србија пажљиво прати међународне прописе и праксу у области контроле малог и лаког оружја (SALW), муниције и експлозива за цивилну употребу и редовно доставља извештаје о активностима у овој области УН и ОЕБС.

МТТТ и УЦ успоставили су размену информација електронским путем, кроз коју размењују информације које се односе на издате дозволе, одбијене захтеве, као и одузете и дозволе које су престале да важе, с једне стране и податке који се односе на моменат када роба напусти царинску територију Републике Србије, са друге стране.

МО је у периоду 2010–2015. године, изградио 26 објеката укупне површине 11.260 м² ради безбедног складиштења наоружања и војне опреме.

МУП је уз финансијску помоћ UNDP/SEESAC и Амбасаде Сједињених Америчких Држава у Републици Србији изградио магацински комплекс за безбедно складиштење малог и лаког оружја у Платичеву код Руме.

Током 2016. године у Републици Србији у поступцима који се воде пред надлежним органом МУП укупно је одузето 10.595 комада оружја, од чега се 744 комада оружја налазило у нелегалном поседу грађана за које су поднете кривичне пријаве за недозвољену производњу, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. Кривичног законика. МУП је поднео и 874 прекршајне пријаве за несавесно чување и коришћење оружја.

У периоду од 2012–2016. године, у Републици Србији извршена су 84 убиства ватреним оружјем, где је као последица наступила тренутна смрт лица - од чега су 18 жртава биле жене. У истом периоду ватреним оружјем повређено је 35 жена и 186 мушкараца.

У Републици Србији је након ступања на снагу Закона о оружју и муницији („Службени гласник РС” број 20/15), спроведена законска легализација. У поступку законске легализације, која је трајала у периоду од 4. марта до 4. јуна 2015. године, из илегалних у легалне токове је прешло укупно 6.438 комада оружја, од чега је предато укупно 2.138 комада оружја, а поднето је било 4.300 захтева за регистрацију оружја. У поступку законске легализације је предато и 979 бомби, 128 минско-експлозивних средстава и 160.434 комада муниције различитог калибра.

Имајући у виду да легализације оружја имају позитиван утицај на смањење броја нелегалног оружја, МУП је спровео поступак легализације, која је трајала у периоду од 1. јула до 1. новембра 2016. године. Из илегалних у легалне токове је прешло укупно 1.410 комада оружја, од чега је предато укупно 926 комада оружја, а поднето је 484 захтева за регистрацију оружја. Током ове легализације предато је и 298 бомби, 115 минско-експлозивних средстава и 61.755 комада муниције различитог калибра.

Сходно наведеним разлозима, МУП је у периоду од 1. јуна до 1. октобра 2017. године, спровео легализацију оружја. Из илегалних у легалне токове је прешло укупно 1.104 комада оружја, од чега је предато укупно 661 комад оружја, а поднето је 443 захтева за регистрацију оружја. Током ове легализације предато је и 124 бомби, 189 минско-експлозивних средстава и 56.852 комада муниције различитог калибра.

У Републици Србији 2010. године МУП је уништио 28.285 комада, док је у 2012. години уништио 17.000 комада оружја. Оба уништења оружја је финансирала Европска унија, као активности у склопу Одлуке 2010/179/ЦФСП Савета ЕУ од 11. марта 2010. године, у циљу пружања подршке активностима SEESAC-а у вези са контролом оружја на Западном Балкану, унутар оквира Стратегије ЕУ за борбу против илегалног сакупљања и трговине малим и лаким оружјем (SALW) и муницијом за SALW.

На основу сарадње МУП и међународних организација UNDP/SEESAC, у јулу 2017. године, МУП је уништио 18.009 комада оружја.

Министарство финансија, претежно Управа царина, има дугогодишњу сарадњу са ЕУ, која је отпочела још 2005. године, кроз дугорочни пројекат ЕУ (LTP) – Помоћ у контроли извоза робе двоструке намене, који је фебруара 2016. године преиначен у ЕУ Р2Р (партнер-то-партнер), програм за контролу трговине робом двоструке намене. Од 2005. године, овим пројектом координирају Стокхолмски међународни институт за истраживање мира (SIPRI) и ВАФА - Савезна канцеларија за економске односе и контролу извоза - Немачка. Управа царина има дугорочну сарадњу са пројектом EXBS Сједињених Америчких Држава. Поред два поменута пројекта, УЦ је развила сарадњу са Министарством енергетике САД, а у вези са Програмом о идентификацији робе. ЕУ и САД пружају подршку УЦ у њеним настојањима да ојача сопствене системе контроле наоружања, војне опреме и робе двоструке намене.

3. НОРМАТИВНИ И СТРАТЕШКИ ОКВИР

Нормативни оквир у Републици Србији обезбеђује правни основ који омогућава контролу малог и лаког оружја, као и експлозива за цивилну употребу у свим аспектима безбедности.

Закони који уређују област контроле малог и лаког оружја су: Закон о оружју и муницији („Службени гласник РС”, бр. 20/15 и 10/19), Закон о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције („Службени гласник РС”, број 87/18), Закон о приватном обезбеђењу („Службени гласник РС”, бр. 104/13, 42/15, 87/18), Закон о извозу и увозу робе двоструке намене („Службени гласник РС”, број 95/13), Закон о увозу и извозу наоружања и војне опреме („Службени гласник РС”, број 107/14), Закон о производњи и промету наоружања и војне опреме („Службени гласник РС”, број 36/18), Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14 и 94/16), Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 и 55/14), Закон о полицији („Службени гласник РС”, број 6/16, 24/18, 87/18), Закон о детективској делатности („Службени гласник РС”, бр. 104/13 и 87/18), Закон о промету експлозивних материја („Службени лист СРФЈ” 30/85 и 6/89 и „Службени лист СРЈ” бр. 53/91, 16/93 - др. закон, 31/93- др. закон, 41/93- др. закон, 24/94 - др. закон, 28/96 - др. закон и 68/02 и „Службени гласник РС”, број 101/05 - др. закон), Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС” број 18/10).

Најважнији стратешки документи који су релевантни за област контроле малог и лаког оружја су:

Стратегија националне безбедности Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/09), Национална стратегија за спречавање и борбу против тероризма за период 2017-2021. година („Службени гласник РС”, број 94/17), Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 22/15), Стратегија полиције у заједници („Службени гласник РС”, број 43/13), Стратегија развоја спорта у Републици Србији за период 2014-2018. године („Службени гласник РС” број 1/15), Национална стратегија за борбу против организованог криминала („Службени гласник РС”, број 23/09), Национална стратегија за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и партнерским односима („Службени гласник РС” број 27/11), Акциони план за Поглавље 24 - Правда, слобода, безбедност (2016), Стратегија интегрисаног управљања границом у Републици Србији 2017–2020 („Службени гласник РС” 9/17).

4. ВИЗИЈА

Осигурана безбедност грађана ефикасном и ефективном контролом малог и лаког оружја, тако што ће се успоставити свеобухватни и одрживи механизми за идентификовање, спречавање, кривично гоњење и контролу недозвољеног поседовања, злоупотребе и трговине ватреним оружјем, муницијом и експлозивима.

5. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

Општи циљ Стратегије је смањивање претњи од нелегалног поседовања и злоупотребе малог и лаког оружја, муниције и експлозива за цивилну употребу.

Стратегија дефинише пет посебних циљева за унапређење контроле малог и лаког оружја и то:

1. Усклађен и унапређен правни оквир у области контроле малог и лаког оружја, као и експлозива за цивилну употребу;
2. Унапређени национални механизми за смањење малог и лаког оружја (SALW), муниције и експлозива за цивилну употребу у нелегалном поседу;
3. Унапређени национални капацитети за управљање залихама малог и лаког оружја (SALW), муниције и експлозива за цивилну употребу;
4. Унапређени национални капацитети за контролу, испитивање, обележавање и праћење малог и лаког оружја (SALW), као и за вођење евиденција;
5. Ојачана сарадња на међународном, регионалном и националном нивоу, као и са сектором цивилног друштва.

5.1 Усклађен и унапређен правни оквир у области контроле малог и лаког оружја, као и експлозива за цивилну употребу

У циљу усклађивања и унапређења правног оквира у области контроле малог и лаког оружја, његових делова и припадајуће муниције, као и експлозива за цивилну употребу,

Република Србија ће вршити усклађивање свог законодавства са правним тековинама ЕУ.

У складу са наведеним, Република Србија ће Закон о оружју и муницији („Службени гласник РС”, бр. 20/15 и 10/19) ускладити са Директивом 853/2017/ЕУ.

У Републици Србији Законом о оружју и муницији као и Правилником о онеспособљавању оружја, регулисана је област онеспособљавања оружја. С обзиром на то да је Европска унија донела нову Уредбу 2018/337 која мења Уредбу о онеспособљавању оружја из 2015. године где се мењају техничке спецификације за онеспособљавање ватреног оружја, Република Србија ће ради унапређења правног оквира ускладити Правилник о онеспособљавању оружја са новом законском регулативом ЕУ.

У поступку усклађивања регулативе која се односи на испитивање, жигосање и обележавање оружја и муниције, Република Србија је дана 9. новембра 2018. године донела Закон о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције. Република Србија ће доношењем новог закона са подзаконским актима из области контроле експлозивних материја за цивилну употребу, ову област ускладити са правним тековинама ЕУ.

Успостављањем унапређеног нормативног система, уз стално праћење и процењивање утицаја прописа на контролу малог и лаког оружја, његових делова и припадајуће муниције, као и експлозива за цивилну употребу, Република Србија ствара оквир за имплементацију међународних стандарда и даље усаглашавање са правним тековинама ЕУ.

Република Србија ће у периоду трајања Стратегије предузети следеће мере:

- 1) усклађивање постојећег законског оквира са међународном и европском правном регулативом у области набављања, држања и ношења оружја, испитивања, жигосања и обележавања оружја, као и у области контроле експлозивних материја за цивилну употребу;
- 2) доношење подзаконских аката који уређују област набављања, држања и ношења оружја, испитивања, жигосања, обележавања оружја, производње и промета НВО, као и контроле експлозивних материја за цивилну употребу;
- 3) јачање капацитета кроз обучавање запослених на пословима контроле малог и лаког оружја, експлозивних материја и муниције.

5.2. Унапређени национални механизми за смањење малог и лаког оружја (SALW), муниције и експлозива за цивилну употребу у нелегалном поседу.

Имајући у виду да нелегално поседовање оружја доводи до злоупотребе, као што су криминалне активности, недозвољена употреба ватреног оружја и експлозива и кривична дела извршена оружјем, предузимаће се континуиране мере које се односе на одузимање оружја и експлозива, као и санкционисање незаконитих активности које су у супротности са прописима који регулишу производњу, жигосање, набавку, регистрацију, промет оружја и муниције и експлозива за цивилну употребу.

Злоупотреба ватреног оружја повезана је са насиљем, криминалним активностима, али и са организованим криминалом и тероризмом, те је стога Законом о оружју и муницији прописано да министар унутрашњих послова може периодично расписивати легализације оружја у циљу борбе за смањење нелегалног оружја.

Република Србија ће радити на јачању институционалних капацитета, а посебно на јачању успостављених специјализованих тимова МУП и тужилаштва, који координирано делују на сузбијању и спречавању кривичних дела кријумчарења оружја.

Ширење малог и лаког оружја, као и експлозива за цивилну употребу није ограничено на националне територије земаља, што представља интернационални фактор нестабилности. Република Србија ће предузимати мере ради повећања степена контроле и обезбеђења државне границе ради превентивног деловања и сузбијања прекограничних криминалних активности у вези са контролом малог и лаког оружја.

Стратешки циљеви које предузима Република Србија засновани су на спровођењу обавезних мера Савета безбедности УН, испуњавању обавеза које произилазе из међународних конвенција и споразума, као и на обавезама у погледу онемогућавања и санкционисања свих нелегалних активности у овој области а посебно субјеката који би на било који начин могли да подрже тероризам, терористичке организације или групе. У циљу остваривања преузетих обавеза ради ефикасније борбе против нелегалног SALW, поштриће се казнена политика која се односи на производњу, држање и промет нелегалног оружја, муниције и експлозива.

Република Србија ће у периоду трајања Стратегије предузети следеће мере:

- 1) јачање свести грађана о утицају и ризицима недозвољеног држања оружја;
- 2) спровођење дугорочне, редовне контроле малог и лаког оружја, интензивирање борбе против нелегалног поседовања, трговине оружјем, муницијом и експлозивима, као и његовог преусмеравања;
- 3) спровођење легализације оружја.

5.3. Унапређени национални капацитети за управљање залихама малог и лаког оружја (SALW), муниције и експлозива за цивилну употребу

У контексту напора за смањење вишкова оружја и муниције континуирано се врши прикупљање оружја које је постало власништво Републике Србије и спроводи се његово уништење у сарадњи са међународним актерима.

Вишкови оружја се идентификују, чувају и уклањају према већ прописаним процедурама, узимајући у обзир потребе државних органа који за обављање послова из својих надлежности користе оружје. Током процеса уклањања гарантује се безбедност.

Унапређивање сигурности објеката у којима се чувају и складиште вишкови оружја са међународним стандардима представља једну од приоритетних активности.

Република Србија ће у наредном периоду предузимати мере за јачање транспарентности у друштву и способности институција да искористе стечена искуства и размену информација у вези са најбољом праксом за управљањем вишковима малог и лаког оружја, муницијом и експлозивима за цивилну употребу.

Република Србија ће у периоду трајања Стратегије предузети следеће мере:

- 1) стварање нових и унапређивање постојећих капацитета за безбедно складиштење малог и лаког оружја, муниције и експлозива за цивилну употребу;
- 2) идентификација и управљање вишковима оружја, муниције и експлозива за цивилну

употребу;

- 3) подизање свести и знања о опасностима од несавесног коришћења малог и лаког оружја код грађана, а посебно омладине.

5.4. Унапређени национални капацитети за контролу, испитивање, обележавање и праћење малог и лаког оружја (SALW), као и за вођење евиденција.

Унапређење техничких и административних капацитета за контролу, обележавање и жигосање оружја представља приоритет Републике Србије у наредном периоду. Имајући у виду да је идентификација оружја од пресудног значаја за успешно праћење оружја, Република Србија ће унапређењем националних капацитета обезбедити побољшане услове за обележавање оружја, основних делова и муниције коришћењем ознака у складу са међународним стандардима које обележено оружје чине јединственим примерком чије се кретање може пратити на националном и на међународном нивоу.

Циљ доношења Закона о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције је обезбеђивање сигурности функционисања ватреног оружја, направа и муниције пре пуштања у промет, као и поспешивање могућности праћења оружја и пружања података о животном циклусу ватреног оружја. Закон о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције представља правни основ за ближе уређивање области испитивања, жигосања и обележавања оружја, направа и муниције, подзаконским актима.

Закон о испитивању, жигосању и обележавању оружја, направа и муниције омогућава да Република Србија започне поступак за приступање Сталној међународној комисији за испитивање ручног ватреног оружја (у даљем тексту: С.І.P.).

Хармонизација правила за обележавање ватреног оружја, као и свих кључних компоненти оружја поспешитиће могућност праћења оружја и пружиће податке о читавом животном циклусу ватреног оружја и муниције. Вођење евиденција о свим подацима о оружју и његовим основним деловима и муницији, представља основ за унапређену размену прикупљених релевантних података и као такво пружа могућност праћења оружја које је коришћено за криминалне активности.

Праћење контроле малог и лаког оружја (SALW) након извоза требало би да буде ефикасно због поступка претходног одобравања, пошто државна администрација тражи подношење захтева за издавање дозволе за спољнотрговинске активности у вези са контролисаном робом.

Република Србија ће у периоду трајања Стратегије предузети следеће мере:

- 1) унапређење контроле у области испитивања, жигосања и обележавања оружја;
- 2) унапређење административних и техничких капацитета за праћење SALW и механизма за спречавање његовог преусмеравања.

5.5. Ојачана сарадња на међународном, регионалном и националном нивоу, као и са сектором цивилног друштва

Кључ успешности напора које предузима Република Србија у вези са контролом малог и лаког оружја лежи у интернационалној, регионалној и националној сарадњи. Директива ЕУ 853/2017 од 17. маја 2017. године, пружа оквир у циљу боље размене информација међу државама чланицама.

У складу са наведеним, Република Србија остварује сарадњу на интернационалном нивоу са UNDP/SEESAC, OSCE (Организација за европску безбедност и сарадњу), SIPRI (Стокхолмски међународни институт за истраживање мира), BAFA (Савезна канцеларија за економске односе и контролу извоза - Немачка), EXBS Сједињених Америчких Држава, SEEFEN (Мрежа експерата за ватрено оружје Југоисточне Европе), INTERPOL, EUROPOL и др.

Повећање регионалне сарадње кроз јачање транспарентности, омогућава размену знања, стечених искустава и најбоље праксе у вези са контролом малог и лаког оружја.

Интернационална и регионална сарадња у области контроле SALW представља императив у циљу постизања оптималне обучености административних капацитета, размене искустава и технологије. Република Србија има активан приступ побољшању билатералних и мултилатералних односа изражавајући спремност за размену информација, знања и стечених искустава кроз ангажман својих капацитета из области контроле SALW-а.

У периоду важења претходне стратегије препознат је потенцијал који нуди сектор цивилног друштва те ће се интезивирати сарадња са овим сектором у области SALW.

Поседовање, употреба, злоупотреба и ефекти малог и лаког оружја испољавају јасне родне димензије. Посебна пажња биће усмерена на спровођење превентивних мера за спречавање насиља над женама, насиља у породици и другим облицима родно заснованог насиља. Једна од активности биће и предузимање мера које се односе на превентивни рад, информисање и подизање нивоа свести грађана о вези родно заснованог насиља са поседовањем малог и лаког оружја.

Република Србија ће у периоду трајања Стратегије предузети следеће мере:

- 1) унапређење међународне и регионалне сарадње у циљу контроле, заједничких/паралелних истрага и праћења малог и лаког оружја;
- 2) унапређење међуресорне сарадње на националном нивоу;
- 3) унапређење сарадње са сектором цивилног друштва на националном и локалном нивоу;
- 4) имплементација родно заснованих начела током спровођења Акционог плана.

6. СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

6.1. СПРОВОЂЕЊЕ

Ову стратегију спроводе државни органи и органи јединица локалне самоуправе Републике Србије, у оквиру својих надлежности, у сарадњи са организацијама цивилног друштва. У случајевима када је активност у надлежности више органа, онај орган који има претежну надлежност преузима одговорност за њено извршење, а сви остали су именовани као партнери.

У циљу контроле спровођења Стратегије и Акционог плана и испуњавања 14 кључних индикатора учинка из Мапе пута за одрживо решење за сузбијање недозвољеног поседовања, злоупотребе и трговине малокалибарским и лаким оружјем на Западном Балкану до 2024. године, Влада образује Савет за контролу малог и лаког оружја, као

стручно саветодавно тело (у даљем тексту: Савет), који контролише и даје смернице Радној групи коју формира министар. Савет чине представници министарства надлежног за унутрашње послове, министарства надлежног за послове одбране, министарства надлежног за послове трговине, туризма и телекомуникација, министарства надлежног за послове финансија, министарства надлежног за спољне послове и министарства надлежног за послове правде. У Савет се именују представници надлежних министарстава, најмање радног места начелник одељења и службеници на сложенијим радним задацима, како би се обезбедило спровођење договореног на састанцима Савета.

Саветом председава председник Савета. Председник Савета заступа и представља Савет и доставља Влади извештај о испуњености циљева Стратегије.

Члан Савета је и Национални координатор за контролу малог и лаког оружја, представник министарства надлежног за унутрашње послове (у даљем тексту: Координатор).

Савет, се као стручно саветодавно тело Владе образује ради координације националних и међународних активности у контроли малог и лаког оружја, муниције и експлозива, ради праћења испуњавања свих међународних обавеза из области контроле малог и лаког оружја, муниције и експлозива предвиђених Стратегијом и Мапом пута за одрживо решење за сузбијање недозвољеног поседовања, злоупотребе и трговине малокалибарским и лаким оружјем на Западном Балкану до 2024. године. Савет предлаже нове политике и прати усаглашавање прописа са правним тековинама ЕУ, оцењује напредак у спровођењу Стратегије и Акционог плана, на основу извештаја Координатора и даје предлоге мера за решавање уочених проблема, ангажовања потребних ресурса и усклађује поступање надлежних државних органа и других организација и институција које су од значаја за контролу малог и лаког оружја. Савет се састаје најмање два пута годишње, најкасније 15 дана пре одржавања Регионалног састанка Комисије за лако и малокалибарско оружје а надлежном одбору и Влади доставља периодичне извештаје.

Стручне и административно-техничке послове за Савет обавља Министарство унутрашњих послова.

Координатор, који је уједно и председник Радне групе за спровођење и праћење Стратегије и Акционог плана надлежан је за оперативно спровођење Акционог плана. Координатор припрема документа неопходна за функционисање Савета, управља процесом попуњавања упитника на националном нивоу и даје иницијативе за нове политике у области контроле малог и лаког оружја, муниције и експлозива. За ефикасно спровођење Стратегије и Акционог плана и ради извештавања Савета о спроведеним активностима и постигнутим резултатима, формира се Радна група за спровођење и праћење Стратегије (у даљем тексту: Радна група), чији чланови су представници државних органа и организација који су носиоци активности и партнери у спровођењу Стратегије и Акционог плана и који поседују стручна знања из области од значаја за спровођење Стратегије и Акционог плана и то: министарства надлежног за унутрашње послове, министарства надлежног за послове одбране, министарства надлежног за послове трговине, туризма и телекомуникација, министарства надлежног за спољне послове, министарства надлежног за послове правде, министарства надлежног за послове финансија, министарства надлежног за послове просвете, науке и технолошког развоја, министарства надлежног за послове омладине и спорта, министарства надлежног за послове здравља, министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде, министарства надлежног за послове културе и

информисања, министарства надлежног за послове заштите животне средине, Републичког јавног тужилаштва, Безбедносно-информативне агенције, Војнобезбедносне агенције, Војнообавештајне агенције и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.

У раду Радне групе могу учествовати и представници тела за испитивање, жигосање и обележавање оружја, направа и муниције и представници сектора цивилног друштва преко Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом.

Председник Радне групе је по природи посла Координатор и има заменика. Састав, задаци и рок извршења задатака Радне групе уређују се актом о образовању Радне групе.

Спровођење, праћење, и размењивање свих оперативних информација које су везане за оружје врши се преко Контакт тачке за оружје ("Firearms focal point" - FFP) (у даљем тексту: Контакт тачка).

Контакт тачка за оружје је тим/радна група за спровођење, праћење и размењивање свих оперативних информација, а чине га представници Управе криминалистичке полиције, Управе за међународну оперативну полицијску сарадњу, Управе граничне полиције, Управе за управне послове и Сектора за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије.

Представник Контакт тачке, односно тима/радне групе присуствује седницама Савета и по функцији је помоћник начелника Управе криминалистичке послове.

6.2. ПРАЋЕЊЕ

Праћењем и оцењивањем испуњености циљева Стратегије процењује се ефективност и релевантност спроведених активности. Праћењем и оцењивањем се, такође, детаљније анализирају проблеми и препреке које су настале у процесу спровођења Стратегије, препознају остварена побољшања у раду како би се створили услови за предлагање нужних измена и допуна. Извештаје о испуњености циљева Стратегије Координатор доставља Савету.

Основ за праћење и оцењивање Стратегије су акциони планови за њено спровођење. Акциони планови израђују се према динамици испуњења циљева. Акционим плановима се, у складу са циљевима Стратегије, утврђују мере, активности, показатељи резултата, извор верификације, рокови реализације активности, потребна средства, извор финансирања и носиоци активности. Акциони план Стратегије 2019 – 2020. године саставни је део овог документа.

Акциони план ће се на међународном нивоу пратити на састанцима управљачке Групе која је успостављена у оквиру Берлинског процеса. Праћење ће се вршити контекстуално у односу на кључне индикаторе учинка, а не према појединачним активностима.

Акциони план ће се пратити током регионалних састанака Савета за стрелачко и лако наоружање односно SALW Комисија. Праћење се врши контекстуално у односу на кључне индикаторе учинка, а не према појединачним активностима.

Праћење се спроводи у редовним временским интервалима, на тромесечном нивоу, у складу са задацима Радне групе. Чланови Радне групе прате извршење појединачних активности за које су одговорни.

6.3. ОЦЕЊИВАЊЕМ се утврђује напредак у спровођењу Стратегије, предлажу корективне мере током спровођења и предлажу измене. Оцењивање се спроводи редовно, једном годишње, коришћењем разних извора података укључујући годишњи извештај као основни извор података, а на основу дефинисаних показатеља.

Оцењивање се врши на основу утврђених четрнаест кључних показатеља учинка који су дефинисани у Мапи пута, а то су:

- 1) број правних оквира за контролу наоружања на Западном Балкану који су потпуно усклађени са законодавством Европске уније, Уговором о трговини наоружањем и Протоколом против илегалне производње и трговине ватреним оружјем (Протокол о ватреном оружју);
- 2) број усвојених стратешких докумената за контролу наоружања, заснованих на статистичким подацима, а у којима су сагледане специфичне потребе мушкараца, жена, дечака и девојчица, у свакој надлежности на Западном Балкану;
- 3) број случајева, појединаца и количина злоупотребљеног и кријумчареног ватреног оружја, муниције и експлозива у којима је покренута истрага и донета пресуда у поређењу са бројем извештаја органа за спровођење закона о запленама;
- 4) број случајева и количина ватреног оружја, муниције и експлозива који су заплени унутар граница у поређењу са бројем случајева и количином ватреног оружја, муниције и експлозива који су заплени на граници;
- 5) број пријављених случајева заплене ватреног оружја, муниције и експлозива на границама Европске уније, а чији траг води до Западног Балкана, у поређењу са бројем ватреног оружја, муниције и експлозива који су заплени широм Европске уније, а чији траг води до Западног Балкана, или који су преусмерени у противправне токове из Западног Балкана;
- 6) број ватреног оружја, муниције и експлозива за чији извоз су издате дозволе на Западном Балкану, а за које је током поступка контроле након испоруке утврђено да су преусмерени у противправне токове;
- 7) фокалне тачке за ватрено оружје које су успостављене и функционишу у свакој надлежности Западног Балкана;
- 8) број случајева међуинституционалне сарадње на оперативном нивоу, укључујући истраге, кривично гоњење и фазе пре суђења;
- 9) број случајева оперативне сарадње, проистекле из размене криминалистичко-обавештајних и балистичких података, у сузбијању кривичних дела извршених ватреним оружјем са надлежним органима у региону, државама чланицама и агенцијама Европске уније, као и са међународним агенцијама за спровођење закона;
- 10) број инцидената у којима је коришћено ватрено оружје и жртава злоупотребе ватреног оружја у свакој надлежности Западног Балкана, разврстано по полу и старости;
- 11) број ватреног оружја, муниције, експлозива који су добровољно предати, као и број ватреног оружја које је легализовано или онеспособљено;

- 12) број пријављеног малокалибарског и лаког оружја/ватреног оружја, муниције и експлозива који су конфисковани или број вишка наоружања које је систематски уништено;
- 13) број објеката за складиштење малокалибарског и лаког оружја/ватреног оружја и припадајуће муниције који су у складу са међународним стандардима безбедности и сигурности;
- 14) степен задовољства (перцепције), грађана у погледу безбедности или осећаја сигурности у односу на злоупотребе ватреног оружја на Западном Балкану (разврстано по полу и старости).

У зависности од врсте показатеља, процењује се реализација и ефекти планираних и реализованих активности, као и институционалне и законодавне промене.

Преглед се представља према степену реализације активности:

- спроведена – оцена значи да је активност реализована у складу са очекивањима и да нису потребне додатне мере;
- делимично спроведена – оцена значи да је активност реализована, али да су потребне додатне мере да би се квалитет учинка унапредио до планираног нивоа;
- није спроведена – оцена значи да активност није реализована и да су потребне мере да би се планирана активност реализовала.

На основу достављеног годишњег извештаја, Координатор у сарадњи са члановима Радне групе оцењује степен спровођења активности о чему извештава Савет. Уколико буде потребно, Координатор предлаже Савету, а савет Влади, ревидирање Стратегије, односно Акционог плана у циљу унапређења њене ефикасности и одрживости.

По истеку периода предвиђеног за спровођење Стратегије, оцена садржи препоруке, закључке, научене лекције и приказује најбољу праксу по питању спровођења Стратегије.

Акциони план се на међународном нивоу оцењује на састанцима Управљачке групе која је успостављена у оквиру Берлинског процеса. Оцењивање се врши контекстуално у односу на кључне индикаторе учинка, а не према појединачним активностима.

Напредак у имплементацији Акционог плана оцењује се и на регионалном нивоу током регионалних састанака Савета за стрелачко и лако наоружање односно SALW Комисија. Напредак се оцењује контекстуално у односу на кључне индикаторе учинка, а не према појединачним активностима.

6.4. ИЗВЕШТАВАЊЕ се спроводи на годишњем нивоу. Координатор израђује и објављује извештаје о спровођењу Стратегије, степену спровођења циљева и активности, проблемима и изазовима.

Извештаји о постигнутим резултатима или указивање на проблеме до којих је дошло, достављају се Координатору.

Координатор обједињава извештаје и доставља их Савету.

Саставни део извештаја чини и извештај у форми одговора на 14 Кључних показатеља учинка.

Годишњи извештај се доставља Координатору до 15. фебруара сваке године за претходну годину.

Ради успостављања јединственог система извештавања, Координатор у сарадњи са надлежном организационом јединицом министарства надлежног за унутрашње послове и других министарстава, стандардизује процедуре извештавања и формате ових извештаја у складу са потребама које су проистекле из Мапе пута и праксама ЕУ.

Савет о свом раду извештава Надлежни одбор сваких 60 дана, а Владу сваких 90 дана.

По Акционом плану се извештава на међународном нивоу током састанака Управљачке групе која је успостављена у оквиру Берлинског процеса. Извештавање се врши контекстуално у односу на кључне индикаторе учинка, а не према појединачним активностима.

По Акционом плану се извештава и на регионалном нивоу током регионалних састанака Савета за стрелачко и лако наоружање односно SALW Комисија. Извештавање се врши контекстуално у односу на кључне индикаторе учинка, а не према појединачним активностима.

7. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ СТРАТЕГИЈЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА

Средства неопходна за спровођење мера планираних овом стратегијом и активности предвиђених Акционим планом, које ће се извршавати у наредном периоду, биће обухваћена финансијским плановима носилаца активности и обезбеђиваће се у буџету Републике Србије у складу са билансним могућностима, а у складу са потребама додатна средства ће се обезбедити из донација, пројеката, помоћи, као и из других извора.

За спровођење предметне стратегије и акционог плана, средства су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2019. годину („Службени гласник РС”, број 95/18), на Програму 1408 – Управљање људским и материјалним ресурсима, на Програмској активности 0001 – Администрација и управљање, на економској класификацији 426 – Материјали у укупном износу од 260.000,00 динара и програмској активности Међународне активности, сарадња и партнерство (002), на економској класификацији 422 – Трошкови путовања у укупном износу од 80.000,00 динара.

Потребна средства у 2020. години, биће обезбеђена у складу са лимитима за 2020. годину за раздео 15 – Министарство унутрашњих послова, док за 2021. годину, средства нису потребна.

8. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Ову стратегију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.